

Nr 18.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsbidrag till Garnsviken—Vadasjön—Helgösjön—Hedervikens torrlägningsföretag i Stockholms län.

I en till riksdagen den 30 mars 1951 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 166, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till Garnsviken—Vadasjön—Helgösjön—Hedervikens torrlägningsföretag i Stockholms län må i enlighet med vad som angivits i propositionen ur statens avdikningsanslag utgå ytterligare statsbidrag med 135 000 kronor.

För ifrågavarande torrlägningsföretag fastställdes den 9 juni 1939 arbetsplan. Kostnaderna för företaget hade beräknats till 404 619 kronor 90 öre och båtnaden uppskattats till 433 311 kronor 30 öre. Företaget avsynades och godkändes på hösten 1947.

Till företaget har enligt gällande bidragsbestämmelser utgått bidrag, ytterligare bidrag och tilläggsbidrag med sammanlagt 312 820 kronor samt lån och ytterligare lån med tillhoppa 266 860 kronor.

I två likalydande motioner till 1950 års riksdag (I: 267 och II: 322) framhölls, att de slutliga kostnaderna för torrlägningsföretaget blivit 972 971 kronor. Under hänvisning härtill hemställdes i motionerna, att ett ytterligare statsbidrag å 393 000 kronor måtte utgå från statens avdikningsanslag till företaget. Jordbruksutskottet uttalade, efter att ha inhämtat yttrande från lantbruksstyrelsen, i sitt utlåtande (nr 45) över motionerna, att det av utredningen i ärendet framginge, att kostnaderna för ifrågavarande torrlägningsföretag blivit avsevärt högre än vad som beräknats. Fördyringen hade haft sin grund i flera förhållanden. Den stigande prisnivån under krigstiden hade föranlett en väsentlig kostnadsökning. Vidare hade på vissa håll grundförhållandena visat sig vara sämre än man räknat med vid planeringen av företaget. Avsevärda skred hade inträffat, vilka påkallat dyrbara förstärkningsarbeten och även i övrigt föranlett väsentligt ökade kostnader. Med hänsyn till de i ärendet upplysta omständigheterna fanns det enligt utskottets mening skäl att antaga, att företaget borde erhålla bidrag utöver vad som kunde utgå enligt gällande författningar. Emellertid erfordrades ytterligare utredning, innan beslut i ärendet kunde fattas. Då utredningen torde bliva ganska tidsödande, syntes det utskottet lämpligt, att den skulle vidtagas genom Kungl. Maj:ts försorg. Emellertid ville utskottet, för att därjämte enhetlighet skulle vinnas i bedömningen, för sin del förordna att sakägarna skulle till Kungl. Maj:t ingiva ansökan om utfående av det ytterligare bidrag, som ansåges böra komma i fråga. Utskottet förutsatte därvid, att Kungl. Maj:t sedermera till riksdagen skulle in-

komma med det förslag, vartill skäl kunde finnas. Under åberopande av det anförda hemställde utskottet att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens vidare åtgärd. Riksdagen beslöt i enlighet med vad utskottet hemställt.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 september 1950 har *styrelsen för Garnsviken—Vadasjön—Helgösjön—Hedervikens torrlägningsföretag*, under åberopande av vad sålunda förekommit, anhållit om ytterligare bidrag från statens avdikningsanslag med 393 000 kronor eller det lägre belopp, som kunde motiveras av utredningen i ärendet.

Över framställningen ha lantbruksstyrelsen och statskontoret avgivit yttrandet.

Lantbruksstyrelsen har i sitt yttrande hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva *dels* att företaget skall erhålla ett ytterligare bidrag av 204 670 kronor från statens avdikningsanslag, *dels* att detta bidrag icke skall inräknas i den för budgetåret 1950/51 medgivna bidragstilldelningen å 4 000 000 kronor från sagda anslag.

Styrelsen har framhållit, att ytterligare bidrag till företaget borde komma i fråga endast beträffande de kostnader, vilka med tillämpning av gällande bidragsbestämmelser överskjuta vad som normalt skall bäras av delägarna i ett torrlägningsföretag. Vidare borde endast sådana kostnader medräknas, som hänförde sig till tiden innan företaget godkändes eller således avsågo tiden intill utgången av år 1947. Enligt en nu verkställd utredning framginge, att den verkliga kostnaden intill utgången av år 1947 uppgått till 938 032 kronor 78 öre. Den sammanlagda kostnad, vartill företaget redan erhållit bidrag, utgjorde 665 126 kronor 14 öre. Den kostnadsdel, vartill ytterligare bidrag syntes höra utgå enligt lantbruksstyrelsens mening, utgjorde skillnaden mellan dessa belopp eller 272 906 kronor 64 öre. Styrelsen fann det skäligt att ytterligare bidrag beviljades med tre fjärdedelar av sistnämnda belopp eller sålunda med i runt tal 204 670 kronor. Med hänsyn till att den av riksdagen medgivna högsta bidragssumma, som finge beviljas jämlikt bestämmelserna för avdikningsanslaget, varit otillräcklig för att tillgodose behovet, förmenade styrelsen att ifrågavarande ytterligare bidrag icke borde inräknas i nämnda maximisumma.

Styrelsen har slutligen anförts, att enär företaget icke varit helt fullbordat inom föreskriven tid, syntes det lämpligt att som villkor för utbetalning av ytterligare statsbidrag bestämdes, att fördelningen beträffande företagets framtida underhåll skulle fastställas av vattendomstol.

Statskontoret har i sitt yttrande allenast framhållit, att det ytterligare bidrag, som kunde komma att beviljas torrlägningsföretaget, borde inräknas i det belopp av 4 000 000 kronor, som enligt riksdagens medgivande finge i vanlig ordning för budgetåret 1950/51 beviljas enligt bestämmelserna för statens avdikningsanslag.

Departementschefen har anförts följande.

»Såsom framgår av det anförda ha kostnaderna för Garnsviken—Vadasjön—Helgösjön—Hedervikens torrlägningsföretag i Stockholms län bli-

vit avsevärt högre än vad som från början beräknats. Med anledning härav har även företaget, vilket slutavsynades och godkändes år 1947, år 1948 erhållit tilläggsbidrag i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 12 april 1946 nr 192.

Den framställning, som nu föreligger, åsyftar att företaget därutöver skulle erhålla ytterligare statsbidrag. I och för sig kunna enligt min mening starka betänkligheter anföras mot att ett enstaka företag skall beredas gynnsammare villkor än som följa av de allmänna bidragsreglerna. I betraktande av storleken av fördyringen och den betydelse, som företaget torde äga för de berörda områdena, vill jag dock ej helt motsätta mig bifall till framställningen. Vid bestämmandet av bidragets storlek bör emellertid enligt min mening bland annat beaktas att båtnaden, på sätt lantbruksstyrelsen framhållit, torde vara avsevärt större än det belopp, vartill den uppskattades år 1938. Med hänsyn till dessa förhållanden anser jag mig ej kunna tillstyrka att bidrag skall utgå med mer än 50 procent av det belopp å cirka 270 000 kronor, för vilket, enligt vad som framgår av lantbruksstyrelsens yttrande, statsbidrag icke tidigare beräknats, eller med i runt tal 135 000 kronor. Det sammanlagda statliga bidraget till företaget kommer i så fall att uppgå till i det närmaste 50 procent av kostnaderna. Den nu föreslagna bidragssumman bör inräknas i det totalbelopp, som enligt riksdagens medgivande må beviljas som statsbidrag från avdikningsanslaget.

Därest riksdagen godkänner vad jag nu föreslagit, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter rörande utbetalningen av bidraget. Därvid torde även få prövas vad lantbruksstyrelsen anfört om uppställande av visst villkor för tillgodonjutande av bidraget.»

Utskottet. Vid behandlingen av förevarande ärende vid 1950 års riksdag uttalade utskottet att det fanns skäl antaga, att ifrågavarande torrläggningsföretag borde erhålla bidrag utöver vad som kunde utgå enligt gällande författningar. Enligt utskottets mening har den nu verkställda utredningen visat, att omständigheterna i förevarande fall äro sådana att ytterligare bidrag bör beviljas. Den av Kungl. Maj:t framlagda bidragsberäkningen har liksom Kungl. Maj:ts förslag i övrigt icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må medgiva, att till Garnsviken—Vadasjön—Helgösjön—Hedervikens torrläggningsföretag i Stockholms län må i enlighet med vad som angivits i propositionen ur statens avdikningsanslag utgå ytterligare statsbidrag med 135 000 kronor.

Stockholm den 4 maj 1951.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 19.